

Nimete Saygı Bereketi Getirir

*Beş yaşında idim. **

Babaannem rahmetli, piriñç ayıklıyordu. Bir tane yere düştü. Babaannem eğildi, aramaya başladı. Sağa bakıyor, sola bakıyor, bulmaya çalışıyor. Çocukluk iste, aman babaanne dedim. Bir piriñç tanesi için bu kadar caba harcamaya, yorulmaya değer mi? Rahmetli ilk defa sertleşti bana karşı, öfkeyle doğruldu. Sen oturduğun yerden ahkâm kesiyorsun, dedi. Hiç piriñç üretilirken gördün mü? İnsanlar ne kadar zorluk çekiyorlar. Bir piriñç tanesinde kaç insanın göz nuru, alın teri, emeği, çilesi var biliyor musun? Utancımın kıpkırmızı olmuştu.

*Aradan yıllar geçti. Hukuk Fakültesinde öğrenciyim.

Alainin proposlarını okuyorum. Birden irkildim. Babaannemi hatırladım. Alain, bir insan yerde bir iğne görüp de eğilip almazsa, bütün uygarlığa karşı ihanet etmiş olur diyordu. İlave ediyordu. Bir iğnenin üretiminde binlerce insanın alın teri, göz nuru, el emeği vardır diyordu.

*On dokuz yıl evvelidi.**

Stockholme gitmiştim. Bir otele indim. Geceydi. Sabahleyin, traş olmak için lavaboya gittiğimde, aynanın yanında ilginç bir not gördüm. Lütfen diyordu, traştan sonra jiletinizi çöpe atmayın. Yanda bir kutu var, oraya bırakın. Bir tek jiletle dahi olsa, İsveç çelik sanayisine yardımcı olun. Doğrusu hayretler içinde kaldım. Çocukluğumdan beri çelik eşya denince akla İsveç çeliği gelir. Birçok eşya üzerinde İsveç çeliğinden yapılmıştır diye yazardı. İşte o ülke, kullanılmış bir tek ufacık jiletin bile çöpe gitmesini istemiyor, ona sahip çıkıyor, gelen turistlere rica yollu uyarıda bulunuyordu. *

*İsviçrede zaman zaman, belli periyotlarda, radyolar, televizyonlar, bir haberi duyurur. Şu tarihte, su saatte, adamlarımız gelecek. Siz lütfen hazırlığınızı yapın.**

Okumadığınız, ilgilenmediğiniz, kullanmadığınız ne kadar kitap, dergi, gazete varsa, kâğıt, ambalaj, kutu varsa, velev ki, bir ilaç prospektüsü dahi olsa, kapının önüne koyun. İsveç nin kalkınmasına yardımcı olun. Fazla ağaç ziyanına engel olun. *

*Japonlar son derece sade, basit, yalın mütevazı yasayan insanlardır. Evlerini mobilya ile eşya ile dolduranlar Japonlara göre ruhen tekâmül edememiş, hayatın manasını anlayamamış, zavallı kimselerdir. Böyleleri ile, zavallı, evini mezat salonuna çevirmiş diye eğlenirler. Bir insanın gösteriş için eşyanın esiri olması ne kadar acıdır. Vaktiyle Japon ekonomisi bir darboğazdan geçiyor. İç borçlar, dış borçlar gırtlığı aşıyor. Zamanın başbakanı meclisi toplar. Kürsüye çıkar. Durumu olanca açıklığı ve tehlikeleri ile anlatır ve su andan itibaren der, Tanrı şahidim olsun ki, Japonların iç ve dış borçları son kuruşuna kadar ödenmeden, piriñçten başka bir şey yemeyeceğim. Su üstümdeki elbiseden başka elbise giymeyeceğim. Dediklerini yapar, en üstten en alta bir israftan kaçınma kampanyası açılır. Japonya bütün borçlarını öder. Bu durumun toplumun bütün kesimlerini, tek istisna olmadan kapsadığını söylemeye gerek yok. Geçenlerde Japon imparatorunun sarayını gördüm. Yarabbim, ne kadar sade, ne kadar mütevazı, ne kadar gösterişten uzak...

*Gerekmediği halde elektriği yakmakla, Suyu kapamadan bos yere akıtmakta, Gece çamurlu ayakkabılarımızı temizlemeden yatmakla, Yemek yediğimiz kapları yıkamadan bırakmakla biz de zalimler sınıfına geçiyor muyuz?

*Hayat çok ince, akıl almaz incelikte ipliklerle örülmüştür. Her şey o kadar birbirine bağlıdır ki, İlkokul okuma kitabımızdaki bir sözü hiç unutmadım. Bir mih bir nalı kurtarır. Bir nal bir atı, bir at bir komutanı, bir komutan bir orduyu, bir ordu bir ülkeyi kurtarır diyordu..

Maddi durumumuz ne olursa olsun, ister zengin olalım, ister fakir, hepimiz çok dikkatli olmak zorundayız. Bunda parayı da, maddiyatı da aşan büyük bir edep ve incelik vardır.